

IN CORPORE MALO

Sandra March. 23.11.2023-02.02.2024

Presentació de l'exposició

(...) El cos abans que res. Un cos que sap posar-se en joc en cada obra, el cos d'una artista que, partint d'ella mateixa i de la seva mirada sobre el món, és capaç de transformar la matèria i inferir-li els conceptes idonis per parlar del cos de totes nosaltres. I l'artista porta a terme aquesta tasca des de múltiples llocs i facetes, ja que poques creadores he conegut tan autènticament polifacètiques: la pintura, el dibuix, l'art tèxtil, l'escultura, el llibre d'artista, les arts gràfiques, la poesia, la performance, el fanzín, la instal·lació, el muralisme, la fotografia, el cartell, el vídeo... totes i cadascuna de les manifestacions artístiques són utilitzades per March per elaborar els centenars de discursos que s'entrecreuen en el conjunt de la seva obra. Uns discursos no exempts d'erudició (Sandra és diplomada en magisteri, llicenciada en filosofia i en Belles Arts) que ella no deixa mai caure en l'esnobisme. Si no que, ans al contrari, escull la ironia i l'humor com a eines per aconseguir transgredir qualsevol pensament, estructura o sistema àmpliament acceptat o imposat, amb la finalitat de provocar primer, una ganyota d'hilaritat -, de vegades, potser una riallada -, però que aviat es transforma en una pregunta que dona lloc a una altra i a una altra, fins a proposar-nos una xarxa d'arguments crítics que amplien de manera indefectible la nostra visió de la realitat. (...)

Fragment del text d'Elina Norandi "Sandra March: amar y gozar el propio cuerpo" accessible online a <https://mujeresmirandomujeres.com/sandra-march-elina-norandi/>

Text de l'artista

En el Festival de la Cançó Eurovisió 2022 la cantant sèrbia Konstrakta es rentava les mans durant la seva actuació i acabava la seva interpretació de «In corpore sano» expressant: «Lluir saludable, lluir saludable / Ser, ser, ser / En un cos sa, i ara què? / Una ment malalta en un cos sa / L'ànima trista en un cos sa / Una ment desesperada en un cos sa / Una ment espantada en un cos sa / I ara què?». La

cançó ens interpel·la amb una pregunta i reflexiona sobre la salut física i mental fent una crítica al sistema sanitari i a la idea de bellesa, idees que combreguen en aquesta exposició.

Arreu percebem l'imperatiu d'estar saludable. La societat necessita cossos útils: els malalts (o els qui ho semblin) no són lucratiu, no interessen. Hem interioritzat que més enllà d'allò productiu no hi ha res desitjable. És per aquest motiu que el títol de la mostra «In corpore malo» altera el famós dictum llatí «Mens sana in corpore sano», la dita que sembla pregonar el fet que el cos sa és la condició prèvia per a una ment sana. I dic «sembla» perquè si anem a la font original d'on es va extreure aquesta frase (provinent de la Sàtira X del poeta romà Desè Juny Juvenal del segle I) descobrim que la història n'ha esborrat algunes valuoses paraules. De fet, la sàtira està dedicada a mostrar la vanitat en la recerca de fama, beneficis i honors i expressa que tot plegat és efímer i perniciós. En el poema se'ns adverteix sobre els perills dels nostres desitjos i de pregar les divinitats perquè en els concedeixin. El poeta aconsella no anhelar ni demanar res als Déus, però en tot cas si demanem quelcom «hem de pregar per una ment sana en un cos sa» i conclou que la virtut i la prudència són l'únic camí per a una vida tranquil·la.

Com passa sovint, la història ens ha privat de la part de la cita que li donava tot el sentit. No es tracta d'un culte al cos *per se*, ni del fet que la salut del cos sigui condició *sine qua non* per tenir una ment sana. Es tracta d'un prec que ens mena a un equilibri psíquic, corporal i espiritual. L'exposició proposa un recorregut reflexiu per aquestes qüestions.

Començava aquest text fent referència a la pregunta amb què ens qüestionava Konstrakta a la seva cançó. Al final de l'exposició hi dono una possible resposta valent-me de l'himne de Lady Gaga «Born this way», que no ha de ser interpretada des d'una perspectiva egocèntrica sinó de cura: «No t'amaguis en el penediment, / només estima't a tu mateix/a i estaràs preparat/da. / Estic en el camí correcte, estimat/da / Jo vaig néixer d'aquesta manera».

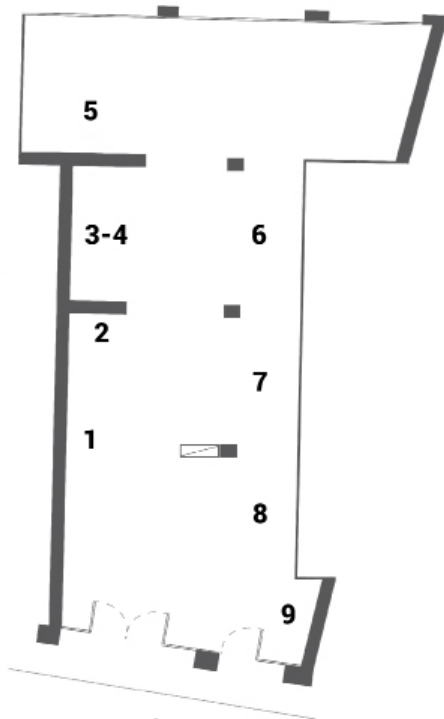
Sandra March. Barcelona, 30 d'octubre de 2023

Fundació
Felícia Fuster

Escotar *In Corpore Sano*,
Konstrakta

1. Oración a Santa Ágata

Al llarg de la història, una perspectiva androcèntrica s'ha apropiat del significat del cos i la sexualitat de les dones, transferint-li valors i simbolismes que transcendeixen la relació personal de cada dona amb el seu propi cos. Els pits s'han entès des de la dicotomia del "pit bo", relacionat amb la nutrició, la maternitat, la vida i la fertilitat, i el "pit dolent" relacionat amb la seducció, la perversió, l'objecte de desig i el pecat. La dona des d'aquesta perspectiva només pot ser santamare o puta-ramera.

Santa Àgata, una dona a qui van tallar els pits per no voler sotmetre's als desitjos d'un home, encarna de manera metafòrica, aquesta pèrdua del significat dels pits des d'una òptica feminista.

2. Cuerpos lunares

Autoretrats ingràvids com les llunes del pijama que es repeteix. Dibuixos de jocs mentals encarnats.

3. Projecte Anatòmica

Lib. III. La Venus anatòmica, cos del desig

Per a l'elaboració d'aquesta obra s'han barrejat dues interpretacions: les de les Venus anatòmiques - escultures extremadament realistes de cossos femenins idealitzats, formades per parts movibles que permetien accedir i observar l'interior del seu cos - i les de les Venus paleolítiques - figuretes grasses suposadament símbols de fertilitat, abundància, seguretat, èxit i benestar -.

L'escultura es proposa com una figura de la bona sort, com un contenidor en el qual dipositar els nostres desitjos, frustracions, anhels, ànsies i inseguretats corporals i que en ajuda a reflexionar sobre el nostre autoconcepte i autoestima.

4. Projecte Anatòmica

Lib. IV. Lliçons d'anatomia

Aquesta obra és una variació d'una de les primeres obres de l'artista de l'any 2009 en la que es repassa el tema de la lliçó d'anatomia amb una selecció de pintures de diferents èpoques. March col·loca un autoretrat en el lloc del cadàver per disseccionar.

Mitjançant aquest joc l'artista homogeneïtza la sèrie i la reubica en l'actualitat per a evidenciar el constant examen al qual s'ha vit sotmès sempre el cos de la dona.

5. Fantasma bufón

La paraula màscara sembla provenir del llatí 'mascus - masca' que vol dir 'fantasma' i de l'àrab 'maskharah', que significa 'bufó'. Amb aquestes mascaretes-autoretrat, realitzades a partir de patrons de la cara de l'artista, es vol crear una il·lusió que desemmascari el que s'hi amaga.

6. Inventario gráfico de mi dolor

Dibuix basat en una il·lustració del llibre Hortus deliciarum (1185) de l'abadessa Herrada de Hohenbourg i els símbols del The Universal Language of Pain, amb el qual l'artista intenta visualitzar i explicar de manera gràfica la desconcertant experiència del seu dolor.

7. Farmacopea

Armadura i farmaciola realitzades amb la polpa de paper extreta de tots els informes i diagnòstics de l'artista durant la seva convalescència, juntament amb els prospectes i totes les capsas dels medicaments que li van receptar.

8. ¿Qué me pongo?

La pell és el nostre recobriment corporal, un òrgan dinàmic i en constant canvi, un vestit biològic que ens protegeix de la llum, del fred, de la calor i actua com a barrera entre l'organisme i l'entorn. També com els vestits que canvien amb les modes i amb les estacions, la nostra pell pateix transformacions i la podem intervenir per a crear una col·lecció a l'alçada de les de firmes d'alta costura.

9. Born this way

Al llarg de la història l'art ha representat el cos femení quasi sempre com un objecte passiu i seguint els canons de bellesa de cada època. Aquí s'escenifica un subjecte femení no normatiu en moviment, actiu i joiós, amb el qual es reinterpreta un fragment de la partitura de la cançó de Lady Gaga Born this way, amb el cos de l'artista com a notes musicals.

Escollar *Born this way*,
Lady Gaga

